

Lausunto

10.10.2022

Asia: VN/15071/2022

Lausuntopyyntö ehdotuksesta lääketaksasta annetun valtioneuvoston asetuksen ja apteekkiverolain muuttamisesta, jotka ovat osa hallituksen esitystä lääkehuollon kustannustehokkuuden parantamista koskevaksi lainsäädännöksi

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

STM060:00/2022 ja VN15071/2022

Suomen Farmasialiitto kiittää mahdollisuudesta lausua lakiesityksestä.

Farmasialiitto pitää esitystä edelleen ongelmallisena. Rationaalisen lääkehoidon ohjaus tapahtuu suurelta osin apteekkien farmaseuttisen henkilöstön toimesta. Esityksen mukaan ollaan hyväksymässä se tosiasia, että farmaseuttisen henkilöstön määrä ja lääkeneuvonta vähenee. Farmasialiitto kantaa täten suurta huolta jäsentensä työpaikoista, alan vetovoimasta ja ennen kaikkea lääkkeiden käyttäjien turvallisesta, tarkoituksenmukaisesta ja taloudellisesta lääkehoidosta.

Perusteluja

Apteekki on terveydenhuollon yksikkö, joka saa palvelun käyttäjiltä tutkimuksissakin toistuvasti kiittävää palautetta. Nyt terveydenhuollon hyvin toimiva osa on lainsäädännöllä asetettu hoitajamitoituksen rahoittajaksi. Mikäli muutoksia toimiviin rakenteisiin tehdään, niiden tulisi aina olla hallittuja. Sen vuoksi Farmasialiitto haluaa muistuttaa, että terveydenhuollossa on käynnissä mittavat muutokset, joiden vaikutukset näkyvät jo nyt apteekeissa kasvaneena lääkehoitoon liittyvien haasteiden selvittämisen tarpeena.

Lakiesitys nyky muodossaan tulee kiistatta vähentämään farmaseuttisen henkilöstön määrää apteekkeissa, joka myös ministeriön materiaalissa selvästi todetaan. Selvää on, että ehdotetuilla muutoksilla on työllisyysvaikutuksia. Farmasialiitossa aiemmin tehtyjen työllisyysvaikutusanalyysien mukaan kyseistä budjettivaikutusta ei pystytä kuroma umpeen ministeriön linjaamalla tavalla mm. henkilöstöetuja leikkaamalla.

Olemme myös erityisen huolestuneista siitä, miten mahdolliset sopeuttamistoimet vaikuttaisivat alan vetovoimaan. Farmasialiitto on kysynyt jäseniltään työn merkityksellisyydestä, ja vastaukset ovat osin karuja etenkin apteekkityön osalta. Vaikutusmahdollisuudet omaan työhön koetaan vähäisinä etenkin silloin, kun henkilöstöä ei ole riittävästi. Kyselyn vastauksissa nousee esille myös huoli jaksamisesta ja ”kiireellä loppuun ajamisesta”.

STM arvioi, että lääkeneuvonnan määrä laskee. Samaan aikaan arvioidaan, että lääkitysturvallisuus ei vähenisi. Tässä on valtava ristiriita. On myös perusteltua huomioida, että laskeneiden lääkehintojen aiheuttamien kustannuspaineiden vuoksi monet apteekit toimivat jo nyt minimihenkilöstöllä. Henkilöstön lisävähennystarpeen aiheuttaminen lainsäädännön keinoin on ristiriidassa Lääkelain 56 § kanssa, jossa apteekkarille asetetaan velvoite riittävään henkilöstömäärään lääkeneuvonnan turvaamiseksi.

Työ tulee painottumaan muutoksen myötä entistä enemmän hintaneuvontaan lääkeneuvonnan sijaan. Kuitenkin toisaalla lääkeneuvonnan velvoitteita ollaan lisäämässä samalla kuin resursseja leikataan. Ristiriita on ilmeinen.

Lääkeneuvonnan väheneminen johtaa myös siihen, että asiakkaat joutuvat jatkossa kääntymään useammin muun terveydenhuollon puoleen. Jo entisestään kuormittunut terveydenhuolto tuskin tätä suuntausta kaipaa, saatikka pystyy siihen vastaamaan. Apteekit ovat matalan kynnyksen maksuton palvelu, josta apua voi saada ilman ajanvarausta. Kun yhteyttä terveydenhuoltoon ei saada, selvittelyvastuun kuormitus siirtyy apteekkeille, joissa kysyntään ei voida vastata vähenevillä resursseilla. Erityisen huolestuttavaa on, että hyvinvointialueet aloittavat samaan aikaan, kun nyt lausuttavana olevan lain kaavillaan astuvan voimaan.

Farmasialiitto jakaa myös huolen apteekkiharjoittelupaikkojen vähenemisestä osana STM:n esityksessä listattuja mahdollisia sopeuttamistoimia. Ammattipätevyysdirektiivin (2005/36/EY) mukaan kuuden kuukauden mittainen harjoittelu suoritetaan yleisölle avoimessa apteekissa tai sairaalassa kyseisen sairaalan farmaseuttisen osaston valvonnassa. Opiskelijoilta saamamme palautteen mukaan jo nyt etenkin ensimmäisen harjoittelupaikan löytämisessä on ongelmia. Harjoittelupaikan saamisen vaikeus voi viivästyttää valmistumista tai pahimmillaan estää sen. Mikäli opiskelijat eivät saa tarvitsemaansa ohjausta, on tällä myös merkitystä apteekkityön houkuttelevuuteen ja alalla pysymiseen.

Maija Pirttijärvi

puheenjohtaja

Suomen Farmasialiitto ry

Pirttijärvi Maija
Suomen Farmasialiitto ry